Economisch beleid 2024-2027

Dat maakt Stein voor mij
dé plek om te ondernemen

Gemeente *Stein*

Colofon

Economisch beleid Gemeente Stein 2024-2027

Uitgave
Gemeente Stein
Stadhouderslaan 200
6171 KP Stein

Postbus 15
61700 AA

046 - 4359393
info@gemeentestein.nl

Geschreven door
Serna Widdershoven

Fotografie:
V.O.F. Kamer8cht

Redactie:
Redactiehuis

Vormgeving
Cétroen

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

1. Inleiding 5
   - Aanleiding
   - Participatie
   - Global goals
   - Doelstelling
   - Ambities

2. Economisch profiel 8
   - Economische-geografische ligging
   - Aantal vestigingen
   - Werkgelegenheid naar grootteklasse
   - Vestigingen naar sector

3. Detailhandel 10
   - Wat betekent dit voor de detailhandel in de gemeente Stein?
   - Centrum Stein (incl oud-Stein)
   - Industrieweg Stein
   - Centrum Elsloo
   - Urmond
   - Blurring
   - Kleinschalige (aan huis gebonden) bedrijvigheid

4. Optimalisatie bedrijventerreinen 14
   - Schutterstraat
   - Businesspark Stein
   - Kerensheide
   - Haven Stein en Paalweg

5. Optimalisatie van de arbeidsmarkt 20
   - Binden en boeien van de eigen jeugd
   - Grensarbeiders en internationale werknemers
   - Werk voor iedereen
   - Stimuleren van digitalisering, automatisering en robotisering

6. Versterken van het ondernemersklimaat 23
   - Stimuleren van digitalisering
   - Stimuleren van de transitie naar een circulaire economie
   - CIRCO Track en een toekomstbestendig business model
   - Podium voor circulaire bedrijven
   - Versterken innovatiekracht MKB met het Ondernemersfonds Stein
   - Verbeteren dienstverlening aan ondernemers
   - Samenwerken in de regio

7. Vrijetijdseconomie 26

8. Uitvoeringsprogramma 27

9. Financieel 29

10. Bijlage 30
    - Bijlage 1 Samenvatting interviews
    - Bijlage 2 Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen
    - Bijlage 3 Trends

Voorwoord

De economie van de gemeente Stein bruist! We hebben natuurlijk het voordeel van twee snelwegen, een haven, voldoende industrie- en bedrijventerreinen en een businesspark. Van nog groter belang is de sterke kern van midden- en kleinbedrijven en het grote aantal zelfstandig ondernemers.

Als gemeente zijn we ervan overtuigd dat de economie wordt gemaakt door de bedrijven en ondernemers. We hebben hen daarom nauw betrokken bij het opstellen van dit beleidsplan. Ondernemersverenigingen, winkeliersverenigingen, het Ondernemersfonds Stein en dertig bedrijven uit verschillende sectoren hebben hun input geleverd. Wij zijn ontzettend trots op de betrokkenheid van iedereen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze plannen voor de komende jaren.

De speerpunten van het economisch beleid voor 2024-2027 zijn toegespitst op actuele thema's en uitdagingen die spelen binnen de gemeente Stein en op landelijk en mondiaal niveau. Onze gemeente is immers onderdeel van een groter geheel en de economie overstijgt provinciale grenzen en landsgrenzen.

De belangrijke pijlers in dit beleid zijn duurzaamheid, vergroening, inclusie, arbeidsparticipatie, verkeer en gebruik van de fysieke ruimte. Samen met de ondernemers uit onze gemeente hebben we de ambitie om onze gemeente nog groener, socialer én aantrekkelijker te maken.

Hoe wij daar de komende jaren naar streven, leest u in dit plan. Wij kijken ernaar uit het beleid uit te voeren en samen met u te werken aan de toekomst van de gemeente. Want, samen maken we het mee!

Wethouder Natascha Wingelaar,
wethouder Middelen en Economie

Inleiding

Aanleiding

Het vorig economisch beleidsplan is vastgesteld in 2017. De tijd heeft daarna niet stilgestaan. Ontwikkelingen als Corona, etc. hebben het economisch landschap van Stein doen veranderen. Een goed moment om ons economisch beleid aan de inzichten van de huidige tijd aan te passen. Het voorliggende economisch beleidsplan is daarvan het resultaat. Het nieuwe plan is een update van het vorige met een weergave van nieuwe trends en ontwikkelingen. In het beleid wordt teruggekeken naar de behaalde doelstellingen en de nog te nemen stappen. Hoewel we op basis van de analyse geen significante wijzigingen zien ten opzichte van 2017, zien we wel dat de snelheid waarmee de omgeving verandert, de economische ontwikkelingen beïnvloedt. Het beleid is dynamisch en wordt om die reden halverwege de termijn geëvalueerd.
De economie in Stein hangt nauw samen met de economie in Zuid-Limburg, Belgisch Limburg en Nordrhein Westfalen. Uit het koopstromenonderzoek Limburg 2019 blijkt dat 5% van de omzet aan dagelijkse goederen uit België komt en 1% uit Duitsland. Voor niet-dagelijkse goederen ligt dit percentage zelfs hoger: 7% uit België en 2 % uit Duitsland. Gemeente Stein erkent dat een goede (grensoverschrijdende) samenwerking met andere overheden erg belangrijk is om het vestigingsklimaat voor bedrijven in de regio aantrekkelijker te maken.
In het NOVEX-gebied Zuid-Limburg staan drie hoofdopgaves centraal. Met het benutten van grensoverschrijdende kansen als rode draad:

1. Naar een grensoverschrijdende innovatieve en circulaire economie.
2. Sterke en gezonde steden in Zuid-Limburg.
3. Versterken uniek nationaal landschap als groene long van Zuid-Limburg.

Dit economische beleidskader sluit aan bij bovenstaande opgaves en maakt hierin een vertaalslag naar de ontwikkelingen binnen de gemeente Stein. Ook vinden we het belangrijk om een bedrijvige en bereikbare gemeente te zijn.

Participatie

Het beleidskader is samen met diverse ondernemers uit de gemeente Stein ontstaan. Voor het samenstellen van een behoeftepeiling hebben wij met dertig ondernemers uit Stein gesproken. Zie bijlage 1 voor het resultaat van deze interviews. Ook hebben we ons oor te luister gelegd tijdens diverse ondernemersbijeenkomsten van de ondernemersverenigingen binnen de gemeente Stein. Alle leden van de ondernemersverenigingen, alle leden van de ondernemersnieuwsbrief en de vijftig grootste bedrijven binnen de gemeente hebben hun suggesties kunnen aandragen voor het nieuwe economische beleid. Tevens is de input van de data-analyse “De economie van de gemeente Stein” van BRO en de analyse “Behoefte werklocaties westelijke mijnstreek” van Ecorys meegenomen. Tot slot was er afstemming over de beleidsgebieden: arbeidsmarkt, ruimte, duurzaamheid, groen, verkeer en toerisme.

Global goals

Als monitoringsinstrument maakt de gemeente Stein gebruik van de Global Goals (zie ook Omgevingsvisie Stein op weg naar 2040). Voor dit beleidskader is bekeken welke Global Goals het meest van toepassing zijn. Er is aansluiting bij de volgende Global Goals:

7. Betaalbare en duurzame energie;
8. Eerlijk werk en economische groei;
9. Industrie, innovatie en infrastructuur;
10. Ongelijkheid verminderen;
11. Duurzame steden en gemeenschappen;
12. Verantwoorde consumptie en productie.

Bijlage 2 toont het verband tussen de Global Goals, de aandachtspunten in de gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI) en de ambities in het economische beleid.

Doelstelling

Het doel van het beleidsplan is het ontwikkelen van kaders en ambities voor de bedrijvigheid en werkgelegenheid. Het sluit aan op de doelen uit het vorige economische beleidsplan en is een nadere uitwerking van het thema bereikbare en bedrijvige gemeente uit de Omgevingsvisie Stein 2040 in Stein voor de periode 2024-2027. De kaders en ambities zijn richtinggevend voor de uitwerking in concrete projecten en maatregelen. Dit gebeurt via een uitvoeringsagenda die op de langere termijn zorgt voor een goed vestigingsklimaat met meer werkgelegenheid, meer lokale bestedingen en meer mensen helpen aan passend werk.

Ambities

Samen met de ondernemers hebben we de volgende ambities opgesteld. Deze ambities worden in de komende hoofstukken verder uitgewerkt:

1. Compacter maken van de centra met behoud van het voorzieningen niveau in de kernen.
2. Optimaliseren van de bedrijventerreinen door duurzaam ruimtegebruik, focus op het profiel, de transitie naar circulaire economie, verduurzaming en vergroening.
3. Stimuleren van een circulaire economie.
4. Aantrekken van talent en het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt.
5. Stimuleren van het ondernemersklimaat voor het MKB.
6. Verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers door het creëren van een breder bereik.
7. Versterken van het lokale rivierenlandschap (hart van de Maasvallei) en de fiets- en wandelinfrastructuur.

Economisch profiel

In Stein zijn ruim 2.000 bedrijven gevestigd, die samen werk bieden aan circa 9.300 personen. Op elke 100 mensen in de gemeente zijn er 73 arbeidsplaatsen. De inkomende pendel en uitgaande pendel is zeer hoog. Daarmee zouden we Stein kunnen karakteriseren als een woongemeente.

Wie dieper naar de lokale economie kijkt, ziet een brede en kansrijke economische structuur. De economie van Stein bestaat uit een breed palet aan sectoren. De gemeente is zeer goed bereikbaar (ook met milieuvriendelijke vervoersmiddelen). De ligging nabij Chemelot en de economische kerngebieden is gunstig. De brede welvaartsontwikkeling is positief en de werkloosheid is laag. De vrijetijdsindustrie heeft zich de afgelopen jaren positief ontwikkeld.

Economisch-geografische ligging

De gemeente Stein ligt in het hart van het voormalige Limburgse steenkoolgebied. Met de haven als direct gevolg van de aanwezigheid van de mijnen. De groei van DSM als chemie-multinational na de sluiting van de mijnen en de ontwikkeling van Chemelot zijn van invloed op de economische positie van de gemeente.
De verduurzaming van de industrie staat aan de vooravond van een ingrijpende overgang van elektriciteit, nafta en aardgas naar groene hernieuwbare en gerecycleerde grondstoffen. Deze overgang biedt, naast verbetering van het leefmilieu, ook nieuwe kansen voor de economie in Stein. Bijvoorbeeld in de samenwerking met Chemelot Circular Hub en aansluiting op Circulair Hub Zuid-Limburg. De aanwezigheid van de haven en daarmee de mogelijkheden voor op -en overslag van goederen en de gunstige ligging aan de snelwegen A2 en A76 biedt veel kansen op het gebied van modal shift (het verplaatsen van transport over de weg, naar transport per spoor of schip).

Aantal vestigingen[1]

Voor meer inzicht in de opbouw of structuur van de economie van Stein is gekeken naar de 'dragers' van de economie: bedrijven, organisaties en zelfstandig ondernemers. Op 1 januari 2020 waren er in de gemeente Stein circa 2.030 bedrijven en instellingen gevestigd. Het aantal vestigingen in de gemeente Stein heeft zich in de periode 2011-2015-2020 positief ontwikkeld van 1.590 naar 1.775 naar 2.030. Dit is een groei van 11,4%, respectievelijk 14,4% (tabel 1a). De groei van het aantal vestigingen komt vooral door de groei aan zzp'ers (2011-2015-2020: +24%; +25%). In dezelfde perioden nam het aantal vestigingen van bedrijven met 50 of meer werkzame personen af met respectievelijk 1 en 6 vestigingen. Over 2010-2020 nam de werkgelegenheid bij zzp'ers toe met 763 arbeidsplaatsen. Deze toename compenseerde in aantal de afname met 156 arbeidsplaatsen binnen de grootteklasse tussen 2 tot 100 arbeidsplaatsen en 212 arbeidsplaatsen bij bedrijven met meer dan 100 arbeidsplaatsen. Lang niet alle zzp'ers vullen een voltijds arbeidsplaats in.

Werkgelegenheid naar grootteklasse[1]

Op 1 januari 2020 waren circa 9.290 personen werkzaam in de gemeente Stein. Dit is een toename van 40 banen ten opzichte van 2015. De banengroei lijkt daarmee in recente jaren grotendeels gestagneerd. Mogelijk speelt hierbij de beschikbaarheid van vestigingsruimte in Stein een rol. Eerder nam in de periode 2011-2015 in Stein het aantal werkzame personen met ruim 130 toe. Deze groei ontstond vooral door toename van kleine bedrijven (zzp'ers / 2-4 banen). De middelgrote bedrijven zijn een belangrijke banenmotor. In het grootbedrijf neemt het aantal banen af.

[1]Bron: De economie van de gemeente Stein - Data-analyse rapportage BRO 2021.

Vestigingen naar sector

De meeste vestigingen bevinden zich in de zakelijke diensten, cultuur, recreatie, sport & overig, handel, zorg en bouwnijverheid. Voor een starter is het relatief eenvoudig in één van deze sectoren te beginnen, omdat de opstart weinig investering en bedrijfsruimte vraagt. In vergelijking tot Zuid-Limburg en Limburg heeft Stein vooral een hoog aandeel van bedrijven in de sectoren industrie, de zakelijke diensten, cultuur, recreatie, sport & overige diensten, vervoer & opslag en bouwnijverheid. De horeca, onderwijs, landbouw en financiële instellingen zijn licht ondervertegenwoordigd. De handel is weliswaar een grote sector in Stein, maar is in vergelijking met Zuid- Limburg en Limburg iets minder sterk vertegenwoordigd.

Detailhandel

Gemeente Stein bevindt zich in een krimpregio. Naast de daling van het aantal inwoners en toename van de vergrijzing verandert ook de huishoudsamenstelling. Het aantal eenpersoonshuishoudens groeit. Het vrij besteedbaar inkomen van een eenpersoonshuishouden komt daardoor verder onder druk. Het alleen wonen is duur en in combinatie met de vaste lasten blijft er minder geld over voor zaken zoals kleding of andere producten.

Deze trend is in alle Zuid-Limburgse gemeenten in meer of mindere mate zichtbaar. Als gevolg van het krimpende inwoneraantal en de veranderende wensen en eisen in hoe we willen werken en winkelen, dreigt een kwantitatief overschot aan winkels, kantoren en bedrijventerreinen in Zuid-Limburg. Daarnaast zijn er in alle segmenten kwalitatieve uitdagingen in het versterken van de ruimtelijke deelmarkten. Deze uitdagingen gelden ook voor het vernieuwen van de markt voor winkels, kantoren en bedrijventerreinen. Het koopgedrag is immers structureel veranderd sinds de opkomst van het internet. Er vindt een afname van fysieke winkels in niet-dagelijkse goederen plaats. Om hier op een goede manier mee om te gaan, hebben de gemeenten uit Zuid-Limburg de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) opgesteld. Dit beleidskader biedt handvatten voor de situatie dat het ruimtelijk belangrijk is een economisch initiatief te faciliteren, ondanks dat er in totaal te veel meters zijn. Belangrijk is dat telkens op het relevante (lokale, subregionale, regionale) schaalniveau een goede en transparante afweging gemaakt kan worden langs de kernprincipes van de structuurvisie en het bijbehorende proces.

Het detailhandelsbeleid is op Zuid-Limburgse schaal georganiseerd in de SVREZL. In de SVREZL wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebied en balansgebieden. Voor overige winkelgebieden en solitaire locaties geldt dat zij in een transformatiegebied liggen. In beginsel worden alleen in concentratiegebieden kwantitatieve- en kwalitatieve uitbreidingen toegestaan. In balansgebieden mag alleen een kwalitatieve versterking ontstaan. In transformatiegebieden wordt op termijn de detailhandel uit het bestemmingsplan gehaald.

Gemeente Stein heeft samen met de gemeenten Beek en Sittard-Geleen verdere invulling gegeven aan de SVREL in het detailhandelsbeleid Westelijke Mijnstreek. Deze is vastgesteld in 2023. Gezien de al aanwezige leegstand in de regio, de trends, demografische ontwikkelingen en de branches met krimp is er op regionaal niveau geen sprake van uitbreidingsruimte maar juist van een negatieve marktruimte.

De gemeenten Beek, Stein en Sittard-Geleen hebben in het detailhandelsbeleid Westelijke Mijnstreek een aantal ambities opgesteld:

1. Een aantrekkelijke en duidelijke detailhandelstructuur voor de consument met aanvullende op elkaar afgestemde centrumgebieden.
2. Inzetten op compactere winkelgebieden en zo veel mogelijk clusteren van het detailhandelsaanbod (en andere publieksvoorzieningen).
3. In stand houden en/of creëren van vitale en leefbare dorpskernen voor inwoners. Het in stand houden van een voorzieningenaanbod in de kleinere kernen is belangrijk voor bevorderen van de leefbaarheid.
4. Een gezond ondernemers- en investeringsklimaat waar marktpartijen en eigenaren blijven investeren en innoveren.
5. Terugbrengen van het aantal overtollige winkelmeters buiten de detailhandelstructuur.
6. Kwalitatieve versterking van het (bestaande) aanbod op kansrijke locaties in de detailhandelstructuur.
7. Meer profijt halen uit de grensligging.

Wat betekent dit voor de detailhandel in de gemeente Stein?
Gemeente Stein beschikt over een aantal belangrijke detailhandellocaties: het centrum Stein, de Industrieweg in Stein en centrum Elsloo. Ook ligt er een supermarkt in Urmond.

Centrum Stein (incl oud-Stein)
Het centrum Stein beschikt over twee supermarkten; een service supermarkt (Jumbo) en een discounter (Aldi). Supermarkten zijn cruciaal voor het behoud van vitale wijken en dorpen. Het zijn de dragers van dit soort centra omdat winkels, horeca en dienstverleners profiteren van deze publiekstrekkers. Naast de economische win-winsituatie vervult een supermarkt een sociale functie: het is een natuurlijke ontmoetingsplek waar dynamiek is en bezoekers elkaar treffen.
Het centrum in Stein vormt conform de SVREZL een concentratiegebied. Naast de supermarkt beschikt het winkelcentrum ook over niet dagelijkse winkels en horeca. Ook is er iedere woensdagmiddag een weekmarkt. De insteek voor de komende jaren is om het gezamenlijk centrum levendig te houden, blijvend te vernieuwen en leegstand tegen te gaan. Zo blijft het centrum aantrekkelijk voor eigen inwoners en trekt het Belgische gasten aan. Naast het winkelcentrum in Stein vormen de Haalbrugskensweg en de Kruisstraat (oud-Stein) balans gebied, dat betekent dat we hier de detailhandel graag willen behouden.

Industrieweg Stein
In Stein is een klein overschot dagelijkse detailhandel aanwezig. De supermarkt concentratie aan de Industrieweg functioneert ver boven het landelijk gemiddelde. Het aanbod bestaat hier uit twee supermarkten, een servicesupermarkt (Albert Heijn) en een discounter (Lidl). Het is van belang om een duurzaam evenwicht te bewaren met het centrum. Voor de dagelijkse sector in het geheel geldt dat kwantitatieve marktruimte om aanbod uit te breiden op regioniveau ontbreekt. Vanuit kwantitatief oogpunt is er dus geen directe aanleiding om het dagelijks aanbod uit te breiden.

Centrum Elsloo
In het centrum van Elsloo is op de Stationsstraat een servicesupermarkt (Albert Heijn) gevestigd, Diverse dagelijkse en niet-dagelijkse detailhandel is er rondom het Dorine Verschureplein. Het centrum van Elsloo is opgenomen als balansgebied. Dit betekent dat we de detailhandel hier willen behouden en waar mogelijk kwalitatief uitbreiden. De focus ligt op het vestigen van detailhandel rondom het Dorine Verschureplein.

Urmond
In de kern Urmond is op de Paalweg een servicesupermarkt (Jumbo) aanwezig met een functie op buurtniveau. Deze supermarkt ligt in transitiegebied. In de omgevingsvisie Limburg 2021 wordt aangegeven dat er geen plaats is voor detailhandel op bedrijventerreinen. Dit betekent dat bij vertrek of verplaatsing van de supermarkt de locatie bij voorkeur niet meer wordt ingevuld door een andere supermarkt. Idealiter verplaatst de Jumbo naar het centrum van Urmond, in de buurt van het oude klooster en het Sint Antoniusplein. Op het bedrijventerrein Paalweg zullen we focussen op watergebonden bedrijvigheid.

JUMBO
JUMBO
JUMBO
JUMBO
Stompetoren

Blurring
Blurring is een trend die zichtbaar is. Deze gaat over de functiemix van detailhandel met horeca, leisure en diensten. Bij ondergeschikte horeca spreken we dan over Blurring. Dit maakt een winkelconcept aantrekkelijker en geeft een impuls aan de klantbeleving en de verblijfsduur.

Blurring staan we in de gemeente Stein alleen toe in kernen zonder centrumwinkelgebied. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- De horeca-activiteit is ondergeschikt aan de hoofdactiviteit;
- De openings- en sluitingstijden van de nevenactiviteit (bijv. horeca) zijn gelijk aan die van de hoofdfunctie.
- De nevenactiviteit voldoet aan alle wet- en regelgeving.

Kleinschalige (aan huis gebonden) bedrijvigheid
Gemeente Stein blijft aan huis gebonden bedrijvigheid faciliteren. Voorwaarde is wel dat er sprake is van een balans tussen bedrijvigheid en de leefkwaliteit in woonkernen. Bedrijvigheid aan huis moet geen negatieve gevolgen hebben op de leefkwaliteit in de wijk of buurt. Winkels in de centra van kleinschalige kernen, zonder concentratiegebied en balansgebieden (Urmond, Berg aan de Maas, Meers, Catsop, Kleine Meers, Nattenhoven en Maasband) worden vrijgesteld van salderen wanneer de oppervlakte in winkelvloeroppervlakte (wvo) kleiner is dan 100m2. Vestiging van een kleine winkel tot dit oppervlak heeft geen neveneffecten op de winkelstructuur als geheel en draagt voor een belangrijk deel bij aan de leefbaarheid van deze kernen.

De gemeente Stein heeft de ambitie uitgesproken om de bestaande winkelcentra compact te houden en zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Ook wil de gemeente graag het voorzieningniveau in de kleine kernen behouden en ondernemers in de kleine dorpen de ruimte bieden om met creatieve kleinschalige concepten te komen. Om meer mogelijk te maken staat de gemeente blurring in de kleine kernen toe. De gemeente maakt in haar beleid duidelijke keuzes waar wat mogelijk is. Het is aan de ondernemers, de winkeliersverenigingen en centrummanagement om met creatieve concepten, evenementen of sfeerelementen te komen die mensen aanspreken. Het ondernemersfonds kan hier mogelijk in bijdragen.

Optimalisatie bedrijventerreinen

Gemeente Stein beschikt over vier bedrijventerreinen namelijk; Businesspark Stein, Haven en Paalweg, Kerensheide en Schutterstraat. Voor de industrie zijn de beschikbaarheid en kwaliteit van de bedrijventerreinen van groot belang. De eisen vanuit de bedrijfsvoering voor onder meer milieuruimte, ontsluiten en perceelsomvang van industriële bedrijven maakt vestiging op andere locaties niet gewenst of onmogelijk. Op de bedrijventerreinen zijn vanzelfsprekend ook grotere bedrijven gevestigd. Zij zijn met 16% van de vestigingen goed voor 54% van de werkgelegenheid in Stein. Van de werklocaties voorziet Business Park Stein in het grootste aandeel van de werkgelegenheid: 83% van de werkgelegenheid van de werklocaties en 44% van de totale werkgelegenheid in Stein.

In totaal bedraagt het areaal aan bedrijventerreinen in Stein 212 ha bruto en 157 ha netto. Per 1-2-2021 is nog slechts 2,5 ha beschikbaar waarvan 1,8 ha netto direct uit te geven en 0,7 ha niet-direct uit te geven. Het aanbod ligt op Haven Stein en op bedrijventerrein Paalweg. Het grootste bedrijventerrein is Business Park Stein. Op het voormalig Superconfex terrein op bedrijventerrein Kerensheide worden door een particuliere investeerder enkele hectaren herontwikkeld voor nieuwe bedrijven (Poort van Stein).

Als gevolg van ruimtelijk Provinciaal beleid is het uitbreiden van de bestaande bedrijventerreinen uitgesloten. De insteek is deze juist te optimaliseren en verduurzaming en vergroening te stimuleren. Hierbij sluiten wij aan bij onderstaande kerndoelen van de Provincie Limburg zoals opgenomen in de vastgestelde Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg en op de doelstellingen opgenomen in de omgevingsvisie Stein:

- Binnen onze gemeente worden geen nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld.
- Logistiek en productie gebeurt op goed ontsloten (trimodale) locaties (spoor, water, land)
- We blijven inzetten op kwaliteitsverbetering van de bestaande bedrijventerreinen.
- Insteek is om de ruimte op bedrijventerreinen zorgvuldig en duurzaam te gebruiken.
- Voor vestiging van zelfstandige kantoren en detailhandel op bedrijventerreinen is geen plaats. Deze functies horen bij uitstek thuis in steden, kernen of specifieke winkelgebieden. Kantoorruimte als onderdeel van productiebedrijven is wel mogelijk (mits ondergeschikt). Er moet ook ruimte zijn voor ondergeschikte verkoop van goederen die zich bij uitstek leent voor vestiging op dit soort terreinen.
- De milieugebruiksruimte (geluidzones, risicocontouren, geurcirkels) van bedrijven en bedrijventerreinen wordt beheerd met het oog op een duurzame inpassing van bedrijven in hun omgeving. De gebiedsvisie Chemelot stelt als ambitie bedrijventerreinen waar nodig aan te passen aan een duurzame en circulaire toekomst. Dit raakt met name onze Haven. Deze ambitie sluit aan bij het verder versterken en revitaliseren van onze bedrijventerreinen. Uit de ondernemersenquête blijkt dat ondernemers zich verantwoordelijk voelen voor het vergroenen en verduurzamen van hun eigen De perceel. Gemeente Stein wil ondernemers stimuleren om hier in samen te werken. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare wegen en groen en houdt dit bij via een jaarlijkse inspectie.

Schutterstraat

Bedrijventerrein Schuttersstraat ligt in de gemeenten Beek en Stein (kern Elsloo). Tegenwoordig staat de Schutterstraat bekend als een relatief kleinschalig bedrijventerrein met een mix aan functies. Naast kleine en grootschalige bedrijvigheid bestaat het terrein uit enkele woonpercelen, een agrarisch bedrijf en een sauna. In 2010 is op Beeks grondgebied een bedrijfsverzamelgebouw gerealiseerd met kleine kantoorunits en werkplaatsen/opslagruimtes voor het lokale MKB. Het bedrijventerrein Schutterstraat is uitontwikkeld. Er zijn geen beschikbare of braakliggende kavels aanwezig. Niet-bebouwde gronden bestaan uit agrarische gronden of gronden waaronder een buisleiding loopt. De spoorweg ten noorden van de weg vormt een duidelijke barrière voor aanpassing van de bestaande structuur.
De focus van de gemeente op dit terrein ligt op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het stimuleren van de ondernemers om hun terreinen verder te gaan vergroenen en te verduurzamen. Een bijzonder aandachtspunt vormt de overgang tussen het bedrijventerrein naar het achterliggende buitengebied. De ondernemers is zelf verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud op zijn eigen private kavel.

Businesspark Stein

Businesspark Stein ligt in het gebied tussen de kernen Stein en Elsloo. Ten oosten van Businesspark Stein ligt het terrein van Chemelot. Het gebied wordt grofweg begrensd door de Steinderweg aan de westzijde, de Koeveldweg aan de noordzijde, de A2 aan de oostzijde en de spoorlijn Sittard-Maastricht aan de zuidzijde. Het bedrijventerrein wordt voornamelijk ontsloten via de Napoleonsbaan, de Sanderboutlaan, de Mauritsweg en Businesspark Stein. Het terrein biedt een mix van productiegebonden bedrijvigheid, kantoren en grootschalige detailhandel. Beleidsmatig ligt de focus op het behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit door bijvoorbeeld te vergroenen en te verduurzamen.

De vraag naar duurzame energie neemt toe. Er ontstaat toenemende drukte en schaarste op het reguliere elektriciteitsnet, wat de doorontwikkeling van projecten voor duurzame energie in de weg staat. Bedrijven kunnen bijvoorbeeld geen energie terugleveren of meer energie afnemen van het elektriciteitsnet. Een ander probleem waar bedrijven tegen aan lopen is dat ze geen plek hebben voor bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen (op daken). Dat maakt het wenselijk om overcapaciteit te delen. Een energiehub zou een mogelijke oplossing kunnen zijn op Businesspark Stein.

Een andere trend is dat bedrijven rondom Chemelot mee gaan in de transitie naar een circulaire economie. Droge bulk speelt daarin een belangrijke rol. Het bestemmingsplan biedt een mogelijkheid voor de aanleg van een silopark. De gemeente staat positief tegenover verdere uitbreiding van Siloparken. Per situatie wordt bekeken waar deze het beste kunnen landen, zonder de directe woonomgeving tot overlast te zijn. De bedrijventerreinen Businesspark Stein-Elsloo en de Haven achten wij hier het meest geschikt voor.

Kerensheide

Bedrijventerrein Kerensheide vormt dé entree van Stein. Het ligt aan een knooppunt van de rijkswegen A2 en A76. Het bedrijventerrein bestaat uit twee delen, noord en zuid. Het noordelijk deel, is een in zichzelf gekeerd gebied, met een ontsluiting in doodlopende straatjes via de Nijverheidsweg. De Nijverheidsweg vormt een barrière, vanwege de beplantingen en de achterzijden, naar het zuidelijke deel van het bedrijventerrein. In dit zuidelijke deel ligt de Poort van Stein. Hier is nog ruim 6000m2 bedrijventerrein beschikbaar dat ook als Perifere DetailhandelsVestigingen (PDV) locatie ingericht mag worden. De gemeente heeft de ambitie dit bedrijventerrein de komende periode te revitaliseren.

Haven Stein en Paalweg

De haven van Stein is met ruim 10 miljoen ton aan overslag de 2de grootste haven in Limburg. In de haven in Stein vindt overslag van goederen plaats waaronder bouwmaterialen (~0.55 miljoen ton), chemicaliën (~6 miljoen ton) en meststoffen (~4 miljoen ton). Chemelot is een belangrijke speler voor de aan- en afvoer van droge en natte bulk in Haven Stein. De ambitie van Chemelot is om te komen tot de meest veilige, duurzame en concurrerende chemie- en materialen site van Europa. Haven Stein maakt onderdeel uit van de Chemelot Site en is een onmisbare logistieke schakel ook omdat transport per schip een van de meest duurzame transportvormen is. In de toekomst nemen de activiteiten in Haven Stein toe, zowel door het circulair maken van de activiteiten op Chemelot (vervangen van aardgas en Nafta door circulaire producten), alsook door de voorgenomen modal shift (verschuiving naar veiligere en schonere modaliteiten). Dit vraagt om aanpassingen en ontwikkelingen in Haven Stein zelf, als ook de verbetering van de verbinding tussen de Chemelot site en de haven. Verbetering van de omgevingskwaliteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Andere belangrijke spelers op het gebied van opslag, overslag en bewerking van (o.a. droge bulk) goederen met bijbehorende transport via de weg, water en spoor in Haven Stein zijn Wessem Port Services en L'Ortye. Ook zijn er vergunningen verstrekt voor afvalstromen voor de opslag en circulaire bewerking ten gunste van de recyclingindustrie. Een 2,5 ha groot vloeistofdichtterrein, een overslagkade en overdekte opslagmogelijkheden voor droge bulk zijn hiervoor beschikbaar.

Modal shift

Modal shift is een term uit de logistiek. Het staat voor het vervangen van een deel van het vervoer over de weg door andere vormen van vervoer, zoals bijvoorbeeld via het spoor of het water. Modal shift wordt gezien als middel om de nadelen van wegvervoer, zoals files (congestiekosten) en luchtverontreiniging, tegen te gaan. Veel alternatieven voor wegvervoer kunnen slechts voor een deel van de verplaatsing worden ingezet. Daarom betekent modal shift vaak ook verschuiving van unimodaal transport naar multimodaal transport. Veel verladers hebben niet voldoende lading om eigenhandig over te stappen op multimodaal vervoer. Bundeling van goederen met andere partijen kan uitkomst bieden. Door vervoersstromen van de weg te halen ontstaat er ruimte op de weg om groei van hoogwaardig wegvervoer mogelijk te maken. Ook bevordert dit de doorstroming en bereikbaarheid. Vervoer per binnenvaartschip biedt meerdere voordelen:

- De CO2- emissie per ton kilometer van een binnenvaartschip ligt 20%-40% lager dan dat van een vrachtwagen. Bij de inzet van binnenvaartschepen met duurzame aandrijflijnen wordt de reductie van CO2-emissie nog groter (circa 65%).
- Eén binnenvaart schip vervangt 12 tot 100 ritten van vrachtwagens. Hierdoor is minder personeel nodig voor het transport, wat tijdens een krappe arbeidsmarkt een bijkomend voordeel is. Daarnaast leidt meer transport over water tot een beter gebruik van de capaciteit van het infrastructurele netwerk. De vaarwegen hebben voldoende ruimte voor meer verkeer, en de congestie op het wegennet neemt af, zowel binnenstedelijk, regionaal als landelijk. Minder congestie op de weg draagt weer bij aan een prettige leefomgeving.
- het verminderen van vrachtwagenkilometers leidt tot een lagere slijtage van het wegennet en langere levensduur van bruggen en viaducten. Dit verkleint de onderhoudsopgave aan de infrastructuur voor de wegbeheerders.

Aanpassingen Haven Stein

Om de toenemende activiteiten in Haven Stein op een veilige en duurzame wijze te kunnen realiseren wordt gewerkt aan een integrale havenvisie. Efficiënt gebruik van de ruimte is nodig om alle activiteiten te faciliteren. Het gebruik van de haven wordt verder verbeterd door de ontwikkeling van nieuwe aanlegsteigers en de komst van nieuwe panden in en aansluitend bij de haven, gunstig voor de verduurzamingsactiviteiten van de Chemelot site. Uitgangspunt is dat door de ontwikkeling van de haven, slimme duurzame maatregelen en best beschikbare (milieu) technieken de omgevingskwaliteit ter plaatse verbetert.

Multimodale Corridor

Voor een goede en veilige verbinding tussen de Haven Stein en de Chemelot site wil Chemelot een multimodale corridor ontwikkelen. Momenteel loopt een onderzoek hoe de logistieke verbinding tussen de haven en de site kan worden verbeterd voor de aan- en afvoer van (circulaire) grondstoffen en producten. Deze verbeterslag betreft de (doorontwikkeling van de) modaliteiten buis, weg en spoor.

Blue Ports

De haven in Stein maakt onderdeel uit van de Blueport havens. Deze havens zijn van groot belang voor de doorontwikkeling van de economie en werkgelegenheid in Limburg. De havens zetten zich in om in 2030 een groei van 20% te bereiken in economische toegevoegde waarde, werkgelegenheid en overslag volume. Uitgangspunt is dat alle havens zich inzetten voor een optimale benutting van hun watergebonden kavels met uitsluitend watergebonden bedrijvigheid aan het water. Ook wordt sterk ingezet op verduurzaming. De ambitie is om in 2030 30% minder CO2- en NOx uitstoot te realiseren. Daarvoor wordt onder meer ingezet op elektrificatie en alternatieve brandstoffen. Pijler is ook het faciliteren in circulaire activiteiten (bijv. recyclingactiviteiten, uitbreiding afvalverwerking faciliteiten en clean energy). Deze doelstellingen kunnen niet bereikt worden als de havens gezamenlijk niet meer inzetten op innovatie en digitalisering. De Blueports willen daarom werken aan autonoom varen (en rijden), alhoewel hier ook een rol is weggelegd voor rederijen en transporteurs.

Om de doelstellingen te behalen is het belangrijk om een intensieve samenwerking tussen de Blueport havens te bevorderen.

Paalweg

De Paalweg vormt een uitloper van het havengebied en ligt langs het Julianakanaal, in de onmiddellijk nabijheid van de woonwijk Bramert Zuid. Het is wenselijk om dit gebied bij het revitaliseren van de haven te betrekken en de vergroening en verduurzaming van het terrein verder door te trekken. Zodat het ook voor wandelaars langs het kanaal een interessant gebied wordt. De focus binnen het bedrijventerrein Paalweg wordt watergebonden bedrijvigheid en logistiek. Wenselijk is om op de lange termijn bestaande kaders hiervoor vrij te spelen. Denk bijvoorbeeld aan het verplaatsen van de Jumbo supermarkt naar de kern van Urmond. De aanwezige bedrijfswoningen worden gerespecteerd en bij toekomstige ontwikkelingen zorgen we voor behoud van een goed woon- en leefklimaat.

De gemeente heeft de ambitie om de bedrijventerreinen te optimaliseren door middel van duurzaam ruimtegebruik, focus op het profiel, de juiste ruimtelijke keuzes, de transitie naar circulaire economie en verduurzaming en vergroening. Ook wil de gemeente de bedrijventerreinen bereikbaar houden. We willen de doorstroming bij de op- en afritten Elsloo verbeteren door de oostelijke oprit te verplaatsen richting gate 7 en onder aan de afritten een verkeerslicht te plaatsen. Hiervoor is al een voorontwerp gemaakt samen met de gemeente Sittard-Geleen, de Provincie Limburg, RWS, Chemelot en DSM. De oplossing ligt in de gemeente Sittard-Geleen. Verder zetten we in op meer woon-werk verkeer met de fiets in plaats van met de auto. Hiervoor wordt het doorfietspad tussen Maastricht en Chemelot campus (langs BPS, Schuttersstraat en Kerensheide) aangelegd in 2024 en 2025 tussen station Beek-Elsloo en Ibis hotel. Het deel tussen het van de Valk hotel en het Ibis hotel is al in 2020 afgerond.

Optimalisatie van de arbeidsmarkt

Een van de grootste uitdagingen voor bedrijven is het vinden van geschikt personeel. Er is krapte op de arbeidsmarkt, uit de ondernemersenquete blijkt dat bedrijven moeite hebben om vacatures in te vullen. De openstaande vacatures worden met name ingevuld via het eigen netwerk of door het wegkopen van personeel bij andere organisaties door gespecialiseerde recruitmentbureaus in te zetten. Met ruim 16% van de inwoners in de leeftijdscategorie 60 -70 jaar, zo'n 4000 mensen (CBS, 2022), ontstaat er de komende jaren een behoorlijke natuurlijke uitstroom in de gemeente Stein. Niet alleen de bedrijven, maar ook de leefomgeving is afhankelijk van voldoende en kwalitatief goede werknemers om de motor van de brede welvaart draaiende te houden en de arbeidsmarkt weer in balans te brengen. Een gezonde woon- en leefomgeving en vitale en levendige kernen dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de regio: op potentiële werknemers die naar de regio komen en ook voor nieuwe generaties die de keuze hebben om te vertrekken. Vanuit dit potentieel is het belangrijk om talenten te ontwikkelen en innovatie aan te jagen. Een andere optie is om meer automatisering te stimuleren, zodat minder personeel nodig is.

Binden en boeien van de eigen jeugd
Om jeugd te kunnen boeien en binden aan het bedrijfsleven in eigen regio is het belangrijk om kinderen hiermee al in een vroeg stadium kennis te laten maken. Gemeente Stein wil projecten stimuleren die bijdragen aan een betere verbinding tussen het bedrijfsleven en het onderwijs. Het gaat dan om projecten die de verbinding met het middelbaar onderwijs, voortgezet onderwijs, maar ook een leven lang leren bevorderen. Ook wil de gemeente de ondernemers stimuleren om een werkgeversmerk te ontwikkelen. Ondernemers laten bouwen aan hun imago, waardoor ze (toekomstig) talent kunnen aantrekken en aan zich weten te binden.

Grensarbeiders en internationale werknemers
Om het voor bedrijven en medewerkers makkelijker te maken om personeel van over de grens te werven of om over de grens te gaan werken is de Gemeente Stein aangesloten bij het grensinfopunt en het Expat Center. Bedrijven en werknemers kunnen met al hun vragen over wonen, werken, studeren of ondernemen in België, Duitsland of Nederland bij het Grensinfopunt terecht. Het Grensinfopunt heeft een aantal gespecialiseerde juristen in dienst die bedrijven en medewerkers helpen bij wat ze moeten regelen. Ook geven zij inzicht in de gevolgen van emigratie of grensarbeid.

Voor het begeleiden van internationale werknemers draagt de Gemeente Stein bij aan het Expat Center. Internationale werknemers kunnen een beroep doen op het Expat Center voor vragen over wonen, werken, leven en registraties (BSN, verblijfsvergunning, bankrekening of het aanvragen van een zorgverzekering) en allerlei andere praktische zaken die bij werken in Nederland belangrijk zijn om te weten.

Werk voor iedereen

Gemeente Stein vindt het belangrijk dat iedereen zijn steentje bij kan dragen. Door de gelegenheid te krijgen om te werken, ontwikkelen mensen een sociaal netwerk en kunnen zij een bijdrage leveren aan de maatschappij. Dit draagt bij aan meer eigenwaarde. Gemeente Stein is samen met de andere gemeenten uit de westelijke mijnstreek de samenwerking aangegaan met Vidar. Vidar begeleidt mensen naar werk, o.a. mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ze helpen kandidaten om hun arbeidspotentieel naar boven te halen en om qua ervaring en opleiding een betere aansluiting te krijgen op de arbeidsmarkt. De dienstverlening die Vidar biedt aan werkgevers bestaat uit vier onderdelen:

1. Constructies: werkervaringsplek, proefplaatsing, (groeps)detachering (via Vidar Loont), reguliere baan;
2. Subsidies en regelingen: Loon Kosten Subsidie (LKS), loonkostenvoordeel, lage inkomensvoordeel, loondispensatie, werkgeverspremie, no-risk polis;
3. Service: jobcarving, jobcoaching, social return, 'Harrie-training' (voor begeleiders), leer-werklijn opzetten;
4. Uitbesteed werk: werkzaamheden op het gebied van verpakken, ompakken, assemblage en montage.

Stimuleren van digitalisering, automatisering en robotisering

Door de steeds grotere krapte op de arbeidsmarktis het voor bedrijven belangrijk om te bekijken of er werk door de techniek uit handen genomen kan worden. Het digitaliseren en automatiseren van processen of het laten uitvoeren van standaard werkzaamheden door robots kunnen oplossingen zijn. Gemeente Stein wil bedrijven stimuleren om hier mee aan de slag te gaan. Dit doet zij door de MKB Green Deal te subsidiëren. De digitaliserings-track van de MKB Green Deal kan ondernemers hiermee helpen. Ondernemers kunnen online een gratis digitaliseringsscan doen waarmee zij inzicht krijgen in de huidige stand van zaken op het gebied van digitalisering binnen hun bedrijf. In de digitaliseringstrack worden ondernemers door professionals begeleid op weg naar digitalisering en het benutten van kansen hierin.

De gemeente heeft de ambitie om zoveel mogelijk mensen aan een baan te helpen. Hierbij worden initiatieven die vraag en aanbod in een snel veranderende arbeidsmarkt bij elkaar brengen gestimuleerd en gefaciliteerd. Ook wil de gemeente de verbinding tussen het onderwijs en het bedrijfsleven bevorderen met de intentie om de 'eigen' jeugd te binden aan de 'eigen' regio. En stimuleert zij het bedrijven om te kijken naar mogelijkheden voor het automatiseren van werk.

Genuine

Versterken van het ondernemersklimaat

De wereld is continu in beweging en daarmee ook het ondernemersklimaat. Er ontstaan nieuwe trends zoals digitalisering, de transitie van een industrieel economisch stelsel naar een circulaire economie en het veranderende klimaat waardoor thema's als klimaatadaptatie en de energietransitie steeds belangrijker worden. Bijlage 3 licht eerder genoemde trends verder toe. De volgende alinea's beschrijven de initiatieven die de gemeente Stein gaat nemen om de MKB ondernemer te helpen om te gaan met de veranderende omgeving en zijn positie te weten versterken.

Stimuleren van digitalisering

Digitalisering heeft grote effecten op de economie. Steeds meer handelingen die vroeger door personeel werden uitgevoerd zijn nu gedigitaliseerd. Er verdwijnen beroepen, maar er komen ook weer andere beroepen bij. Veel werkzaamheden kunnen tegenwoordig van thuis uit gedaan worden. Hierdoor ontstaat er een krimp in de behoefte naar kantoor ruimte. Bovendien kopen we steeds meer via internet met levering door bezorgdiensten. Moderne apparaten en machines, smartphones en slimme gebouwen genereren veel data (big data). De mate waarin een bedrijf gedigitaliseerd is verschilt sterk in onze gemeente. Digitalisering verandert de manier waarop bedrijven werken en concurreren. Grote bedrijven hebben vaak meer middelen om deze transitie te doorlopen. De gemeente Stein wil het MKB stimuleren om samen met experts de impact bij deze digitaliseringsslag te maken, om efficiënter en effectiever te werken en hier concurrentievoordeel uit te halen. Voor het MKB biedt digitalisering een scala aan kansen om efficiënter en effectiever te werken en om concurrentievoordeel te behalen.

Stimuleren van de transitie naar een circulaire economie

Het bestaande, industriële economisch stelsel heeft de mens veel welvaart gebracht, maar zorgt ook voor druk op de leefomgeving en natuurlijke hulpbronnen. Dit is niet vol te houden op de lange termijn. Om in de behoeften van zowel de huidige als toekomstige generaties te kunnen blijven voorzien, streeft de Gemeente Stein naar het verminderen van druk op de leefomgeving en natuurlijke hulpbronnen. Dit kan door het versnellen van de transitie naar een circulaire economie, door herwaardering van gebruikte grondstoffen en het centraal stellen van het sluiten van ketens. Uit de ondernemers interviews blijkt dat circulariteit als belangrijk wordt gevonden. Om dit mogelijk te maken neemt de gemeente Stein deel aan een initiatief als de MKB Greendeal. Gedurende de looptijd van het beleid wordt geëvalueerd of de projecten van de MKB Greendeal waaronder CIRCO Track en toekomstbestendig business model worden voortgezet.

CIRCO Track en een toekomstbestendig business model

Om ondernemers te stimuleren een duurzame business te ontwikkelen is het landelijk programma CIRCO Track ontwikkeld. Gemeente Stein ondersteunt het CIRCO Track programma, waarin ondernemers aan de slag gaan om duurzame business te ontwikkelen. Het programma helpt ze op weg in het ontwerpen van een circulair bedrijfsproces en een duurzame lange termijn visie. Ook ondersteunt de gemeente bij het ontwikkelen van een toekomstbestendig business model gericht op het vergroten van businesskansen en concurrentiekracht. Door het verkrijgen van beter inzicht in hun eigen bedrijf, de klant en de ontwikkelingen in de markt gaan ondernemers aan de slag met het ontwerpen van een toekomstbestendig businessmodel.

Podium voor circulaire bedrijven
Veel ondernemers geven in de enquête aan dat zij circulariteit nog een abstract begrip vinden. Circulaire verdienmodellen zijn nog schaars en er zijn heel wat belemmeringen voor circulair ondernemen als het gaat om regelgeving, procedures en taxaties van restwaarden. In de gemeente Stein is een kopgroep van een aantal ondernemers bv. Nedlin, Wessem Port Services en Karwei die een voorbeeld vormen voor anderen. De gemeente wil de samenwerking in de keten ondersteunen en goede voorbeelden een podium bieden. Dit kan via een ondernemersbijeenkomst, bijvoorbeeld door het bedrijf "in the spotlight" te zetten in onze ondernemersnieuwsbrief of te nomineren voor de Brilliant Business Awards. De gemeente ziet hierin een rol voor zichzelf weg gelegd om ondernemers te infomeren over nieuwe ontwikkelingen, ze met elkaar te verbinden en te stimuleren om samen tot duurzame en circulaire bedrijfsmodel te komen.

Versterken innovatiekracht MKB met het Ondernemersfonds Stein
Onze regio bestaat uit een sterk en veelzijdig MKB. Echter vaak hebben deze kleine bedrijven geen mogelijkheid om op eigen kracht te innoveren. We bevorderen samenwerking en kennisuitwisseling zodat het MKB in de gemeente Stein een impuls krijgt. Het inzetten van het Ondernemersfonds Stein kan voor samenwerkingsinitiatieven binnen de gemeente Stein zorgen. Denk hierbij aan kennisdeling en visievorming bij ondernemers op het gebied van duurzaamheid, digitalisering, circulariteit en promotie.

Verbeteren dienstverlening aan ondernemers
Gemeente Stein streeft naar verbetering van haar dienstverlening aan ondernemers door rechtstreeks in contact te blijven met de bedrijven. De bedrijvenaccountmanager is het centrale aanspreekpunt voor de ondernemer. Zij is aanwezig bij bijeenkomsten van de ondernemersverenigingen en is beschikbaar voor individuele vragen van ondernemers. Samen met de ondernemer bekijkt zij welke route deze binnen de gemeentelijke organisatie het beste kan bewandelen.

Ook beschikt de Gemeente Stein over een intaketafel. Bedrijven kunnen op aanvraag met de betrokken ambtenaren over een nieuw initiatief het gesprek aangaan. Door zaken vooraf goed met elkaar af te stemmen, kunnen we verwachtingen in goede banen leiden en bevordert deze tijdige afstemming een sneller verloop van procedures .

Tot slot zetten we in op een goede digitale informatievoorziening voor ondernemers met de website van de gemeente en de nieuwsbrief. Uit de enquête onder ondernemers blijkt dat zij vaak niet op de hoogte zijn van lokale, provinciale of landelijke subsidiemogelijkheden. Met de ondernemersnieuwsbrief willen wij ondernemers informeren over o.a. nieuwe subsidiemogelijkheden voor ondernemers en over geplande activiteiten. De ambitie voor de komende periode is om meer ondernemers te bereiken. Insteek hiervoor is een onderzoek te laten uitvoeren voor het verrijken van de ondernemersgegevens en deze te laten vastleggen in een CRM applicatie.

Samenwerken in de regio

Zuid-Limburg heeft een inhoudelijke coalitie gesmeed tussen het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en regionale overheden met het doel om onze economie toekomstbestendig te maken. Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) fungeert daarbij als de overlegtafel: samen de lijnen uitzetten, prioriteiten vaststellen, afspraken maken, programma's opstellen, initiatieven aanjagen en samenwerkingsprojecten ondersteunen. De drie programmalijnen waar ESZL zich op richt, zijn:

- Onderwijs en arbeidsmarkt;
- MKB en innovatie;
- Economie en vestigingsklimaat.

Ook neemt de gemeente Stein deel aan de regiodeal in centraal westelijk zuid Limburg. De regiodeal is o.a. gericht op de circulaire transitie en de duurzaamheidsopgave en het onbenutte grenspotentieel op economisch en arbeidsmarktgebied. Op een grote schaal maakt de gemeente Stein deel uit van het rijksprogramma NOVEX dat regie geeft aan het leggen van de ruimtelijke puzzel in samenwerking met de Provincie Limbug, de Zuid-Limburgse gemeenten en de waterschappen. Het gaat hier om het circulair maken van de economie (transitie Chemelot), aanpak van kwetsbare wijken en hun bewoners en het duurzame behoud en klimaatbestendig maken van het Nationaal Landschap Heuvelland.

De gemeente Stein heeft de ambitie uitgesproken om het ondernemersklimaat verder te versterken. Dit doet de gemeente door projecten aan te bieden die de MKB ondernemers helpen bij het maken van een digitaliseringsslag en het doorlopen van de transitie naar een circulaire economie. De gemeente ziet voor zichzelf een informerende, stimulerende en verbindende rol weg gelegd. Verder wenst de gemeente haar eigen dienstverlening aan de ondernemers te verbeteren door een betere communicatie. Tenslotte wil de gemeente de regio versterken die vertegenwoordig te zijn in diverse programma's op Zuid-Limburgse schaal.

Vrijetijdseconomie

Recreatie en toerisme is een kansrijke sector die een belangrijke bijdrage levert aan onze woon- en leefomgeving. Investeringen in de toeristische potentie is dus ook noodzakelijk om vitaal te blijven. In 2017 maakte beleid van de vrijetijdseconomie nog onderdeel uit van het economisch beleid. Inmiddels heeft dit beleidsterrein zich dusdanig ontwikkeld dat er in 2023 door de gemeente voor Stein een nieuwe toeristische visie is vastgesteld waarbij ingezet wordt op 'extensief toerisme', een vorm van toerisme die de typische kwaliteiten van landelijke gebieden zoals agrarische bedrijvigheid, rust, ruimte, kwaliteit en kleinschaligheid uitlicht. Kernwaarden voor het extensieve toerisme in de gemeente Stein zijn: wandelen, fietsen, natuur, (cultuur-) historie en rust en levendigheid van lokale gemeenschappen. Verder haken we aan op de principes van Reizen naar Morgen (Toerisme Vlaanderen) en op de principes van duurzaam toerisme van Rivierpark Maasvallei.
Stein profileert zich sinds 2019 als Hart van de Maasvallei en wil dit zoveel mogelijk uitdragen in toeristische promotie en marketing. Daarnaast sluit de Gemeente Stein zoveel mogelijk aan bij het regionale DNA van de Steindenaar met de thema's: bezinning (religieus verleden), prehistorie (bandkeramiekers) en De Maas (rivieren, beken, bronnen). Gemeente Stein heeft de ambitie om het lokale rivierenlandschap (Hart van de Maasvallei) en de fiets- en wandelinfrastructuur verder te versterken. Om deze ambitie verder vorm te geven is een toeristisch beleid opgesteld.

Het toeristische beleid gaat uit van zes pijlers voor toeristische bestemming. Iedere toeristische bestemming is opgebouwd uit de volgende 6V's:

1. Allereerst zijn daar de Vergezichten: een mooi landschap, mooie binnenstad of prachtig dorp.
2. De pijler Vervoer is ook belangrijk. Want een bestemming en de mooie plekjes moeten ook bereikbaar zijn waarbij een gast bijvoorbeeld via wandel-, fietsroutes het gebied moet kunnen verkennen.
3. Gasten moeten ook kunnen Verblijven. Dus een goede en evenwichtige verblijfssector is uitgangspunt.
4. Wil je gasten langer binden dan is Vermaak nodig. Hieronder vallen bijvoorbeeld attracties, evenementen en goede horeca.
5. En natuurlijk moeten gasten ook Verleid worden om te komen. Via o.a. branding en marketing.
6. Om een evenwichtige sector op langere termijn te creëren zijn Verbindingen belangrijk. Denk hierbij aan actieve inwoners en samenwerking tussen en met ondernemers.

Zie voor meer informatie over de 'Toeristische visie Stein, Hart van de Maasvallei 2023' de website van de Gemeente Stein.

> *De gemeente Stein heeft de ambitie uitgesproken om het lokale rivierenlandschap (Het Hart van de Maasvallei) verder te versterken. De gemeente wil over een goede fiets- en wandelinfrastructuur beschikken voor haar eigen inwoners en voor toeristen.*

Uitvoeringsprogramma

Dit uitvoeringsprogramma is de doorvertaling van de kaders en ambities in concrete acties. In het programma zijn acties voor de periode 2024-2027 verdeeld over zeven speerpunten. Het betreft de voornaamste acties waaraan zowel ondernemers als gemeente prioriteit willen geven. Door deze acties samen op te pakken ontstaat een brede basis voor een duurzame samenwerking en voor duurzame verbindingen.

Speerpunt	Actie	Wat	Wie	Gereed
1. Detailhandelsbeleid	1.1	Evaluatie SVREZL.	G	2024
	1.2	Een beleidsregel over blurring opstellen.		
2. Bedrijventerreinen	2.1	Verkennen mogelijkheden tot duurzaam ruimtegebruik, verduurzaming en vergroening terreinen.	G/O	2024
	2.2	Deelname Blueports samenwerking.	P/G/O	Doorlopend
	2.3	Stimuleren en waarderen van initiatieven op het gebied van modal shift.	G/O	Doorlopend
	2.4	Een onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheden voor het revitaliseren van het bedrijventerrein Kerensheide.	G	2024
3. Arbeidsmarkt	3.1	Verbeteren van de verbinding tussen het bedrijfsleven en het onderwijs.	G/O	2025
	3.2	Onderzoeken of een financiële bonus van €2.500 beschikbaar gesteld kan worden voor inwoners die zich vanuit een uitkering willen omscholen naar werk in een sector met een groot tekort aan arbeidskrachten.		2024
	3.3	Ondernemers stimuleren om een werkgeversmerk te ontwikkelen en zo talent aan zich te kunnen binden.	G/O	2024
	3.4	Samenwerkingsverbanden. met o.a. Starterscentrum, Grensinfopunt en Expat Center.	G	Doorlopend
	3.5	Via Vidar ondernemers en mensen die op zoek zijn naar werk samenbrengen.	G/O	Doorlopend
	3.6	Stimuleren van digitalisering, automatisering en robotisering.	G/O	2024
4. Ondernemersklimaat	4.1	Beschikbaar stellen Ondernemersfonds Stein.	G/O	Doorlopend
5. Circulaire economie	5.1	Stimuleren en waarderen van initiatieven op gebied van circulariteit.	G/O	Doorlopend
	5.2	Deelname programma CIRCO Track.	G/O	2024
	5.3	Deelname programma toekomstbestendig businessplan.	G/O	2024
	5.4	Een podium bieden aan koplopers op het gebied van circulariteit.	G/O	Doorlopend
6. Dienstverlening	6.1	Bedrijvencontactfunctionaris laten aansluiten bij bijeenkomsten ondernemersverenigingen.	G/O	Doorlopend
	6.2	Organiseren van twee ondernemersbijeenkomsten per jaar.	G/O	Doorlopend
	6.3	Intaketafel	G/O	Doorlopend
		Opzetten van een goede digitale informatievoorziening voor ondernemers via de website van de gemeente en de nieuwsbrief.	G/O	Doorlopend
	6.4	Onderzoek voor het verrijken van ondernemersgegevens.	G/O	2024
	6.5	CRM applicatie	G	2026
7. Regionale samenwerking	7.1	Samen met andere Zuid-Limburgse gemeenten programma's opstellen, initiatieven aanjagen en samenwerkingsprojecten ondersteunen.	G/O	Doorlopend
8. Vrijetijdseconomie	8.1	Deze actiepunten staan beschreven in de 'Toeristische visie Stein, Hart van de Maasvallei 2023'.		

G= Gemeente O= Ondernemers P=Provincie

Financieel

Budget economisch beleid

De uitvoering van het economisch beleidsplan valt en staat met het beschikbare budget. Het budget voor ons sociaal economisch beleid is meerjarig verdeeld over de taakvelden Economie, Vrijetijdseconomie en Arbeidsmarkt.

Economisch beleid

Het budget van economie kan worden verdeeld over de taken:

- Economisch beleid
- Economische Samenwerking Zuid-Limburg

	2024	2025	2026	2027
Bestaande budgetten				
Economisch Beleid	€57.000	€57.000	€57.000	€57.000
Economische Samenwerking Zuid-Limburg	€79.000	€79.000	€79.000	€79.000
Ambitie				
CRM applicatie			€35.000	€5.000

nedlin

Bijlage 1 Samenvatting interviews

Gemeente Stein vindt het belangrijk dat ondernemers meepraten bij het samenstellen van het economische beleid. Daarom zijn wij in gesprek gegaan met de ondernemersverenigingen, waaronder ondernemersvereniging Maaskant Stein, de ondernemersvereniging Oké Elsloo en de winkeliersvereniging Winkelcentrum Stein. Ook waren er gesprekken met het Ondernemersfonds Stein en hebben we vijftig bedrijven persoonlijk uitgenodigd om met de gemeente in gesprek te gaan. Dertig bedrijven zijn hier op ingegaan. Er zijn bedrijven geïnterviewd uit diverse sectoren; bouw, logistiek, horeca, dagelijkse- en niet dagelijks detailhandel, productiebedrijven en dienstverleningsbedrijven. Onderstaand een compilatie van de antwoorden op de vragen. De antwoorden reiken verder dan het economisch beleid. De gegeven antwoorden zijn ook afgestemd met de andere beleidskaders waaronder duurzaamheid, groen, verkeer, ruimte en arbeidsparticipatie.

Verbetering van het vestigingsklimaat en werklocaties door:
Verduurzaming van bedrijventerreinen, waar denkt u aan?

Verlagen energiekosten:

- De maatregelen die de meeste ondernemers noemden is het aanschaffen van zonnepanelen, airco's, warmtepompen en de aanschaf van led-verlichting en bewegingssensoren.
- Over de zonnepanelen geven ondernemers aan dat dit niet meer rendeert als terugleveren aan het energienet niet meer mogelijk is.
- Van de warmtepompen wordt aangegeven dat de levering moeilijk is.
- Voor de bakker is het niet mogelijk om over te stappen op een elektrische oven, aangezien de temperatuur niet hoog genoeg is.
- Een veel gehoorde klacht is dat de kosten niet opwegen tegen de baten.
- Aanschaf van nieuwe hoogrendementsketels en gasabsortiewarmtepomp.
- Er is behoefte om collectief groene energie af te nemen.
- Isolatie van panden en tochtstrips.
- Aanbrengen van dubbelglas.
- Aanbrengen van tochtsluizen.
- De verwarming tot 13.00u laten branden en daarna lager zetten.
- Suggestie: een verplicht energielabel voor kantoren onder de 100m^2.
- Suggestie: energie en verlichting van bedrijventerrein via zonnecollectoren organiseren.
- Suggestie: beschikbaarheid van waterstof voor de toekomst.

Vergroening:

- De aanleg van een levensbomenbos op het bedrijventerrein. Bedrijven kunnen een boom adopteren.
- De aanleg van een bedrijvenparkje waar je in de zomer zou kunnen zitten. De bedrijven zouden hiervoor de aanplant kunnen verzorgen.
- Een doorsteek maken naar een groenvoorziening.
- Vergroening rondom de hekken is een mogelijkheid.
- Vergroening/ aanplanting van daken.
- Het aanleggen van grasbeton parkeerplaatsen.

Veiligheid:

- Veiligheid (BHV) ophangen van een defibrillator.
- Veiligheidstesten.
- Goede bereikbaarheid (de rotonde bij de oprit van de A2) loopt 's morgens en aan het einde van de dag vast.
- Het spoor bij Beek vormt een gevaarlijke situatie.
- Handhaven op parkeeroverlast op het Business-park Stein-Elsloo.

Vervoer:

- Carpoolen mogelijk maken.
- Met de fiets naar het werk stimuleren.
- Verminderen van vervoersbewegingen (geen lege vrachtwagens meer laten rijden).
- Bedrijven stappen over op elektrische auto's. Er is behoefte aan meer elektrische laadpaalvoorzieningen (o.a. snelladers), ook op openbare terreinen.

- Bedrijven stappen nog niet over op elektrische bussen of vrachtauto's doordat het aantal km dat hiermee gereden kan worden zonder op te laden te weinig is.
- Een voorziening voor truckers op Businesspark Stein-Elsloo / bedrijventerrein Kerensheide.
- Intermodaal transport mogelijk maken (over de weg, het spoor en het water).

Afvalverwerking:
- Papiercontainers met een pers.
- Meer afval scheiden en dit beter begeleiden op bedrijventerreinen door bijvoorbeeld de beschikbaarheid van ondergrondse containers.
- Grotere afvalcontainer waardoor er minder transport noodzakelijk is.
- Gebruik maken van recyclebare materialen (achterhalen onder welke omstandigheden zijn de materialen gemaakt en waar komen ze vandaan?).

Samenwerking:
- Collectieve inkoop van bijvoorbeeld warmtepompen of zonnepanelen.
- Een collectief voor facilitaire zaken.
- Leveranciers in de buurt zoeken, koop lokaal!
- Hetzelfde beleid voeren op alle business parken.
- De rol van de gemeente wordt gezien als sturend, aanjagend, motiverend, faciliterend en verbindend.
- De gemeente mag sturen/motiveren om hetzelfde beleid te voeren op alle businessparken.

Hebt u plannen/budget gereserveerd om uw gebouw te verduurzamen/ terrein te vergroenen?

- Ja, gezien de enorme stijging van de energiekosten heeft het merendeel van de ondernemers al geïnvesteerd in duurzamere energie of heeft hier budget voor gereserveerd. Denk aan oplossingen zoals zonnepanelen, airco's, infraroodverwarming, led-verlichting, isolatie (van dak en gevel), dubbelglas en tochtstrips.
- Een andere trend is de overgang naar elektrische auto's. Belemmering: de gemiddelde wachttijd voor een elektrische truck is 1,5 jaar. Ook is hier geen maatwerk meer mogelijk.

Wat ziet u als uw eigen rol (de rol van de ondernemer)?

- Verduurzamen van het eigen pand: door aanschaf van led-verlichting, isolatie, zonnepanelen, warmtepompen. Probleem: Congestie Nederland kan nog niet terugleveren.
- Vergroening van het eigen terrein: door de aanleg van grasbeton op de parkeerplaats en het plaatsen van groene hagen. Groenonderhoud op het eigen terrein wordt gezien als de verantwoordelijkheid van de ondernemer.
- Klimaatadaptatie binnen het eigen terrein: de aanleg van vulkanisch gesteente onder de parkeerplaats voor een geleidelijke waterafvoer, waterinfiltratie, aanleg van een wadi (groene greppel), waterzuivering.
- Digitalisering: verduurzaming door minder papiergebruik, alle dubbele printers zijn wegbezuinigd, digitale visitekaartjes, digitale brochures.
- Aanbieden van duurzame producten: een adviesbureau biedt een standaard duurzaamheidsscan aan.
- Verduurzamen van het eigen productieproces: door bijvoorbeeld de aanschaf van zuinigere machines en het automatiseren van repeterend werk..
- Verduurzaming van het eigen wagenpark: door over te stappen op elektrische auto's. Elektrische bussen zijn nog geen optie, want dan kan het personeel er max. 220-250 km mee rijden en zou bij ieder personeelslid een elektrische laadpaal moeten staan. Optimalisatie van logistiek, met zo min mogelijk lege vrachtwagens rijden.
- Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een rol in de onderneming geven.

Welke rol zou de gemeente hierin moeten spelen?

- Sturen: aanbrengen van kaders, bijvoorbeeld een verplicht energielabel voor alle kantoren, ook onder de 100 m^2. Eisen stellen waar een nieuw pand aan moet voldoen voordat deze een bouwvergunning krijgt.
- Verbinden: op verschillende onderwerpen partijen samenbrengen. Deze rol past ook bij de ondernemersvereniging en het LIOF.
- Informeren: bewustwording creëren over de mogelijkheden van het huis voor de toekomst (voorbeeldfunctie), lopende projecten, over beschikbare subsidieregelingen.
- Inventarissen: in kaart brengen welke bedrijven zich bezighouden met duurzaamheid, een overzicht van de zonnepanelen en warmtepompen op bedrijventerreinen.
- Salderen: meewerken met het uitbreiden van bestaande supermarktvoorzieningen.
- Financieren: een subsidie beschikbaar stellen voor het treffen van verduurzamende maatregelen.
- Faciliteren: druk op de wegen wegnemen, afvalvoorzieningen, leveren van handjes.
- Collectieve inkoop: van bijvoorbeeld zonnepanelen.
- Handhaven: parkeeroverlast aanpakken bij afritten en rotondes op het industrieterrein.

Optimalisatie van de arbeidsmarkt

Heeft u bepaalde personeelsvraagstukken lopen? Lukt het u om invulling te geven aan uw vacatures? Waar is vooral behoefte aan?

Er is krapte op de arbeidsmarkt en ondernemingen hebben hier last van. Het is moeilijk om vacatures in te vullen. Vacatures worden alleen nog ingevuld via het eigen netwerk of door het wegkopen van personeel bij andere organisaties door speciale recruitmentbureaus in te zetten. Secundaire arbeidsvoorwaarden worden steeds belangrijker. In de bouw en logistiek wordt steeds meer gebruik gemaakt van niet Nederlandse werknemers. Dit geldt ook voor de inzet van gepensioneerden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Insteek is om te kijken wat medewerkers wel kunnen. Daarnaast onderhouden bedrijven goede contacten met scholen en leiden zij medewerkers binnen het bedrijf op. De mentaliteit van jongeren verandert. Ze hebben andere normen en waarden, ze blijken minder verantwoordelijkheid te nemen en zijn minder flexibel. Overwerken en op zaterdag werken is vaak lastig voor deze doelgroep.
Bedrijven kijken ook naar andere mogelijkheden zoals het verder automatiseren van werkzaamheden. Betaalbare en toegankelijke woonruimte is ook een belangrijke factor om medewerkers aan te trekken. Ondernemers geven aan dat het financieel moet lonen om te werken. Het verschil aan inkomsten tussen medewerkers die werken en medewerkers die thuis zitten en allerlei toeslagen ontvangen is te klein. Een andere suggestie is om bijbaantjes niet te belasten.

Hoe kijkt u aan tegen sociale inclusie? In hoeverre draagt uw bedrijf hier aan bij?

Ondernemers staan positief tegenover sociale inclusie. Een belemmering vormt de intensieve begeleiding die deze doelgroep nodig heeft. Dit kost te veel tijd. Ook kan de doelgroep de werkdruk vaak niet aan. Bij sommige projecten is het verplicht om aan social return te doen (meer werkgelegenheid creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt). Motivatie van medewerkers wordt als één van de belangrijkste factoren gezien om een plaatsing te laten slagen.

Bent u op de hoogte van de mogelijkheden van de participatiewet en Vidar?

De helft van de ondervraagden geeft aan op de hoogte te zijn van de mogelijkheden bij Vidar. Een aantal ondernemers maakt ook gebruik van hun diensten. Belangrijke feedback bij het werken met deze doelgroep is dat zij goede begeleiding krijgen. De doelgroep wordt als lastig ervaren, qua dynamiek. Een goede begeleiding van medewerker en werkgever door Vidar is onmisbaar.

Maakt u ook gebruik van niet-Nederlandse medewerkers? (grensarbeiders/arbeidsmigranten/ internationale werknemers) ? Uit welke landen?

Ongeveer de helft van de geïnterviewde bedrijven geeft aan niet-Nederlandse medewerkers in dienst te hebben. Deze zijn o.a. afkomstig uit: België, Duistland, Polen, Roemenië, Spanje, Italië, Portugal, Griekenland, Hongarije, Oekraïne, Rusland, Iran, Irak, Zuid-Afrika, Eritrea, Syrië.

Bent u bekend met het Grensinfopunt en het Expat Center?

De meeste ondernemers zijn onbekend met het Grensinfopunt en het ExpatCenter. Het is belangrijk hier meer bekendheid aan te geven.

De gemeente heeft de ambitie om onderwijs en bedrijfsleven dichter bij elkaar te brengen. Hoe kijk u hier tegenaan?

De ondernemers geven aan dat het onderwijs niet goed aansluit op het bedrijfsleven. Brancheverenigingen kunnen een rol spelen in het samenbrengen van onderwijs en bedrijfsleven. MKB ondernemers investeren wel in stagiaires maar geven ook aan dat de begeleiding van stagiaires veel tijd kost. De motivatie en de mentaliteit wordt als een probleem ervaren. Leer-werktrajecten geven een goed beeld van het bedrijfsleven.

Welke rol ziet u voor de gemeente op het gebied van arbeidsmarktoptimalisatie?

De bedrijven geven aan dat de gemeente een begeleidende en verbindende rol heeft. De gemeente mag de mogelijkheden zichtbaar maken voor het bedrijfsleven en mag hen in contact brengen met de scholen (triple helix (model voor het kijken naar en het sturen op innovatie in de kenniseconomie): overheid, onderwijs, ondernemers). De gemeente mag de neuzen dezelfde kant op krijgen. Welke onderwijsinstelling kan men aan welk bedrijfsleven koppelen? Er is vooral een tekort aan mensen in de techniek, ict en horeca. Ook is het belangrijk dat de gemeente de leefomgeving aantrekkelijkheid houdt en dat er bijvoorbeeld woningen beschikbaar zijn voor jongeren. De bedrijven en de brancheverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor het aantrekken van jeugd en nieuwe medewerkers. De gemeente heeft als taak om mensen vanuit de uitkering kennis te laten maken met het bedrijfsleven. Deze taak wordt ingevuld door Vidar. Vidar en UWV zouden meer moeten sturen en mensen laten instromen in het bedrijfsleven via loopbaanbegeleiding. Vidar kan informatieavonden, markten, beurzen en bijeenkomsten organiseren om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en het bedrijfsleven met elkaar te verbinden. Dit kan drempelverlagend werken. De gemeente kan zelf een ervaringsplek zijn voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente kan sociaal ondernemen meenemen in haar aanbestedingsbeleid. De gemeente kan mensen stimuleren om meer uren te gaan werken.

Welke rol zou de ondernemer kunnen pakken?

- Het verzorgen van rondleiding voor middelbare scholieren.
- Het geven van gastcolleges en deelnemen aan netwerkdagen.
- Contact onderhouden met scholen die toekomstige werknemers opleiden en stagemogelijkheden aanbieden.
- Personeel binnen het bedrijf opleiden in samenwerking met scholen.
- Een duurzaamheidsprogramma aanbieden aan medewerkers om voor een langere binding.
- Aangesloten zijn bij brancheverenigingen.
- Jobcarving toepassen. Huidige medewerkers efficiënter laten werken door niet gespecialiseerde taken bij hen weg te nemen en te laten uitvoeren door mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
- Zorgen dat je interessant blijft als bedrijf, door te innoveren, flexibel te zijn en tijdig in te spelen op de behoeftes van de medewerkers.
- Open dagen organiseren voor geïnteresseerden en bedrijfsbezoeken organiseren.
- Openstaan voor sociale inclusie en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Stimuleren ondernemersklimaat en innovatie

Met welke innovaties houdt uw bedrijf zich bezig op dit moment?

Probleem van innovatie is dat de kosten gaan voor de baten.
Product/dienstinhoudelijke innovaties: gebruik van meer prefab, meer vegan, andere kleuren bitumen (product dat gemaakt is van aardolie met polyester en glasvlies) voor een betere isolatie.
Innovaties in duurzaamheid: stroom opslaan in water en gebruikmaken van een waterwisselaar in het water, investeren in zonnepanelen, hergebruiken van regenwater, verduurzamen van transport (richting elektriciteit en waterstof), investeren in carpoolplaatsen, elektrische laadpalen en openbaar vervoer, recycling, wecycling en upcycling.
Innovaties in digitalisering: robotisering van productieprocessen, optimaliseren en digitaliseren van processen zoals urenadministratie, digitaal vergaderen, meer flexibel werken (combinatie van thuiswerken en flexplekken).
Innovaties in samenwerking: procesverbeteringen (mindere handelingen), juiste mensen aan elkaar koppelen, kennisverbetering, certificeren, problemen voorkomen.

Welke rol ziet u voor de gemeente op dit gebied?

- Een informatieve rol: de ondernemer op de hoogte houden van subsidiemogelijkheden lokaal en regionaal en de weg wijzen binnen de gemeentelijke organisatie.
- Een stimulerende rol: goede voorbeelden delen met ondernemers over innovatie, duurzaamheid en circulariteit.
- Een begeleidende rol door bijvoorbeeld de laadinfrastructuur op orde te krijgen.
- Verbindende rol: partijen samenbrengen.

Hoe kijkt u aan tegen circulariteit?

Veel ondernemers vinden circulariteit nog een abstract begrip.
Consuminderen: minder gaan verbruiken en zuinig zijn op middelen.
Bestaande materialen behouden.
Repareren: het laten repareren van bestaande spullen in een repairshop en deze zo een tweede leven geven.
Recyclen: Ondernemers proberen grondstoffen te hergebruiken of afval een nieuwe bestemming te geven (bijvoorbeeld oud brood te gebruiken als veevoer, ingeruilde trucks krijgen een nieuwe leven op de tweedehands markt of worden gedemonteerd en als onderdelen hergebruikt).
Upcyclen: een nieuw leven geven aan afgedankte spullen, bijvoorbeeld een oud kastje schilderen en nieuwe knopjes geven, kleding inzamelen om katoenen tassen of nieuw linnen van het maken.
Wecyclen: collectief inzamelen van elektrische apparaten en deze laten ophalen; bijvoorbeeld lampen, boormachines, koelkasten, wasmachines.

Wat is er nodig om samenwerking tussen ondernemers te stimuleren om zo de circulaire economie een impuls te geven?

De gemeente heeft een aanjaagfunctie en kan ondernemers inspireren door goede voorbeelden te delen en een collectieve inkoop te stimuleren. De ondernemersverenigingen inzetten om een verbindende rol op zich te nemen.

Hoe kijkt u aan tegen parkmanagement? Brengt dit een meerwaarde voor uw onderneming? Waar zou dit belegd moeten worden? Bij een grote ondernemer of een externe partij?

De helft van de ondernemers geeft aan geen meerwaarde te zien in parkmanagement. De andere helft van de geïnterviewde ondernemers stelt dat de gemeente een rol kan spelen in parkmanagement voor de onderwerpen veiligheid, collectieve inkoop, duurzaamheid en het onderhouden van de groenvoorziening.

Hoe ziet u uw bijdrage aan het parkmanagement?

De ondernemers zien geen rol voor zichzelf weggelegd als het gaat over parkmanagement. Ze geven wel aan de ondernemersverenigingen hierbij te betrekken.

Welke rol is er voor de gemeente weggelegd?

De ondernemersvereniging zou hier een rol in kunnen nemen. Er zijn maar weinig ondernemers die de kar willen trekken. Je komt al snel uit bij een externe partij.
De rol voor de gemeente is om de ondernemers te informeren. Ook kunnen zij een rol nemen in het collectieve groen onderhoud.

Wat kan de gemeente nog meer doen om haar dienstverlening te verbeteren?

Diverse ondernemers geven aan dat zij een goede persoonlijke communicatie belangrijk vinden. Zij willen graag gehoord worden. Het aansluiten van de bedrijvencontactfunctionaris en de wethouder Economie bij de ondernemersverenigingen vinden de geïnterviewden belangrijk. De ondernemers hebben behoefte aan inzicht wie men waarvoor kan benaderen als ook in het functioneren van de gemeentelijke organisatie.

Bijlage 2 Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Deze bijlage legt het verband tussen de global goals, de aandachtspunten in de GOVI en de ambities in het economische beleid.

Global Goal		Aandachtspunten GOVI	Ambities
	Economische productiviteit door diversificatie en innovatie, focus op sectoren met hoge toegevoegde waarde en arbeidsintensiviteit.	Wat betreft winkels en kantoren wordt aangesloten bij de kerndoelen van de vastgestelde Structuurvisie Ruimtelijk Economie Zuid-Limburg en het detailhandelsbeleid Westelijke Mijnstreek. De ruimtelijke economische focus ligt op het versterken van vitale centra.	Compacter maken van de centra met behoud van het voorzieningen niveau in de kernen.
	Economische, sociale en ecologische verbanden ondersteunen tussen gebieden.	Ruimte bieden aan bedrijven die willen inzetten op duurzaamheid. Het ondersteunen van de economische clusters door het optimaliseren van de multimodale bereikbaarheid.	Het optimaliseren van de bedrijventerreinen door middel van verduurzaming en vergroening.
	Veilige, betaalbare en duurzame vervoerssystemen voor iedereen.	Het verminderen van de CO2 -uitstoot door het vergroten van het aandeel duurzame vervoerwijzen (modal shift) en het verduurzamen van de automobiliteit. De ambitie van Chemelot richt zich op het versterken van de multimodale transportinfrastructuur. Veiliger en duurzaam transport staat hierbij centraal. Wij onderschrijven deze ontwikkeling, maar hierbij is aandacht nodig voor de omgeving. En voorhet beperken van de risico's met het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen zoals over de weg en water. En omdat een toename van het vrachtverkeer wordt verwacht en omdat dit een doorontwikkeling van Haven Stein vereist.	
	Veilige en gezonde werkomgeving voor iedereen, ook voor arbeidsmigranten.	Verduurzaming en vergroening bedrijventerreinen.	
	Betaalbare, betrouwbare en duurzame energie voor iedereen.	Bedrijven stimuleren om deel te nemen aan de energietransitie.	
	Economische productiviteit door diversificatie en innovatie. Focus op sectoren met hoge toegevoegde waarde en arbeidsintensieve sectoren.	Kansen benutten die zich voordoen voor een innovatieve en circulaire economie op Zuid-Limburgse schaal en de daarbij behorende grensoverschrijdende kansen.	Het stimuleren van een circulaire economie
	Wereldwijde efficiëntie van de productie en consumptie van natuurlijke hulpbronnen verbeteren; economische groei loskoppelen van vervuiling. Duurzaam gebruik en beheer van natuurlijke hulpbronnen.	De lokale economie versterken door de transitie te stimuleren naar een duurzame economie (reductie van CO2 in 2050 met 95%) waarbij hergebruik van grondstoffen (ook in relatie tot afvalbeheer) kansen biedt.	

	Volledige werkgelegenheid en waardig werk voor iedereen, ook voor jonge mensen en mensen met een beperking.	Aan huis gebonden bedrijvigheid ondersteunen. Voorwaarde is wel dat er balans tussen bedrijvigheid en de leefkwaliteit in woonkernen aanwezig is.	Aantrekken van talent en het verkleinen van afstand tot de arbeidsmarkt.
	Sociale, economische en politieke inclusie voor iedereen.	Samenleven: ontmoeten en verbinden, faciliteren en stimuleren.	
	Economische productiviteit door diversificatie en innovatie Focus op sectoren met hoge toegevoegde waarde en arbeidsintensieve sectoren.	Het versterken van de lokale economie binnen de regio.	Het stimuleren van het ondernemersklimaat voor het MKB.
	Economische, sociale en ecologische verbanden ondersteunen tussen gebieden.	Faciliteren van aan huis gebonden bedrijvigheid met oog voor balans tussen bedrijvigheid en een veilige en gezonde leefomgeving.	Het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers door een breder bereik te creëren.
	Toegang tot informatie, communicatietechnologie en tot internet.	(Digitale) bereikbaarheid optimaliseren.	
	Veilige, betaalbare en duurzame vervoerssystemen voor iedereen.	Het versterken van de toeristische infrastructuur door het realiseren van een grensoverschrijdend kwalitatief recreatief fiets- en wandelnetwerk.	Versterken van het lokale rivierenlandschap (Hart van de Maasvallei) en de fiets- en wandelinfrastructuur.
	Duurzaam toerisme dat banen schept en bijdraagt aan de lokale cultuur en streekproducten.	Het versterken van de toeristische infrastructuur door het realiseren van een grensoverschrijdend kwalitatief recreatief fiets- en wandelnetwerk. Versterken en uitbouwen van het toeristisch profiel. Verbindingen aanbrengen tussen water- en natuurrecreatie, cultuurhistorie, wandelen en fietsen met kleinschalige horeca. Hierbij ook samenwerking aan te gaan met aangrenzende gemeenten (inclusief België) binnen de Maasvallei om deze verbindingen te realiseren. Heldere toeristische profilering met een aantal speerpunten. De focus ligt op het extra aantrekken van dagjesmensen die gebruik maken van de lokale horeca, de musea en de plaatselijke middenstand, waardoor het voorzieningenniveau ook voor inwoners behouden blijft. Ook focus op toeristen die (primair) in de gemeente overnachten en deze mensen kennis laten maken met al het moois dat de gemeente Stein en de directe omgeving te bieden heeft.	

Bijlage 3 Trends

In dit hoofdstuk benoemen we de algemene brede trends, die nationaal en veelal internationaal spelen en dus ook van grote invloed zullen zijn op de ontwikkeling van de lokale economie van Stein.

Digitalisering

De maatschappij en de economie digitaliseren. Met de opkomst van de smartphone hebben mensen altijd tal van communicatiemogelijkheden en informatie-, amusements-, financiële en gezondheidstoepassingen bij de hand. Daarnaast worden machineparken steeds meer digitaal en doen robots hun intrede. Met de sterke verbreiding van snel breedband internet en de uitrol van het 5G-netwerk worden apparaten steeds meer onderling en met mensen verbonden. Ook de 'verglazing' van de netwerken raakt de komende jaren in een versnelling. Inmiddels is de eerste research naar 6G-netwerken opgestart door de grote telecombedrijven.

Moderne apparaten en machines, smartphones en slimme gebouwen genereren veel data (big data). Door de toepassing van kunstmatige intelligentie (AI) en het combineren van de data worden machines en apparaten steeds accurater en slimmer in aansturing. Hierdoor ontstaan nieuwe toepassingen en nieuwe markten. Digitalisering heeft ook grote impact op de thuissituatie. Zo kunnen mensen makkelijker thuis werken. Dit kan leiden tot een krimp aan de behoefte van kantoor in m^2.

De digitalisering van de maatschappij heeft grote effecten op de economie. Het medewerkersbestand bij banken en verzekeringsmaatschappijen is al flink gekrompen, omdat steeds meer klanten hun zaken zelf digitaal kunnen regelen. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld de Belastingdienst. We gebruiken minder contant geld en cryptomunten zijn in opkomst. We kopen steeds meer via internet met levering door bezorgdiensten . Dit heeft geleid tot een krimp in de detailhandel en een flinke groei in de e-commerce logistiek (Bol.com, Coolblue, Amazon, etc.). De hotelbranche heeft er met de komst van AirBnB een concurrent bij gekregen. Net zoals de taxibranche met Uber. Kantoorautomatisering leidt tot het verdwijnen van diverse kantoorberoepen en in steeds meer fabrieken nemen robots het eenvoudige en zware werk over van het personeel. Door al deze technologische ontwikkelingen verdwijnen er beroepen, maar er komen ook nieuwe beroepen bij. Ook de vraag naar ICT-personeel neemt toe in alle bedrijfstakken. Daarbij veranderen de vereiste competenties van medewerkers. Naast een kennis en (basis-)opleiding is het steeds vaker nodig dat mensen overweg kunnen met specifieke digitale toepassingen, het kunnen programmeren van apparaten en dat medewerkers 'hun leven lang blijven leren'.

Circulaire economie

De komende jaren staat Nederland, samen met provincies en gemeenten voor de uitdaging om de klimaatdoelstellingen te behalen:

- Energietransitie: de overstap van energie opgewekt uit fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energiebronnen zoals energie uit: wind, zon, water en biomassa;
- Circulaire productie: gesloten productieketens waarbij een hoogwaardige verwerking van afvalstromen tot nieuwe grondstoffen;
- Klimaatadaptatie: de omgeving aanpassen op een periode van droogte en hitte (hittestress) of perioden van hevige regenval.

In tegenstelling tot lineair produceren wordt bij circulair produceren rekening gehouden met de levenscyclus van het product. Uitgangspunt is dat een product dat verbruikt of verouderd is volledig gerecycled kan worden en waarvan de afvalstromen opnieuw worden gebruikt in het productieproces. De circulariteit kan op verschillende schaalniveaus plaatsvinden: binnen een bedrijf, binnen een bedrijventerrein of binnen een gemeente of regio. Trends binnen de circulaire productie zijn het verkorten van de ketens, het hergebruik van grondstoffen en het bij voorkeur gebruiken van hernieuwbare grondstoffen van natuurlijke

oorsprong (biobased economy). Bij dit laatste gaat het bijvoorbeeld om de ontwikkeling van biobased plastics, biobased bouwmaterialen en biobased energie zoals biobrandstoffen en biogas.

Klimaatadaptatie en energietransitie
Het klimaat is aan het veranderen. In toenemende mate worden hete perioden met droogte afgewisseld met hevige regenval met kans op wateroverlast. In de bebouwde omgeving zoals bedrijventerreinen en woonwijken kunnen de warme perioden leiden tot hittestress waarbij door oplopende temperaturen geen sprake meer is van een prettige woon- en werkomgeving. In het ontwerpen van woonwijken, bedrijventerreinen en kantoorlocaties zullen we hier rekening mee moeten houden. Bijvoorbeeld door in de niet-bebouwde ruimte minder te verharden en meer groen toe te voegen, maar ook bij, op en aan gebouwen. Daarnaast moeten we denken aan voldoende waterberging zodat extreme regenval kan worden opgevangen en niet leidt tot wateroverlast.

In 2021 heeft elke Nederlandse regio een Regionale Energie Strategie (RES) opgesteld. De RES 1.0 Zuid-Limburg heeft als ambitie opgenomen 1,3 TW aan duurzame energie op te wekken. Ingezet wordt op zonnepanelen op daken van (grote) bedrijven en agrarische gebouwen. Ook parkeerterreinen en bepaalde gronden zijn als mogelijke locatie genoemd. Windenergie wordt als mogelijkheid gezien op de grens met het stedelijk gebied, nabij grootschalige industrie of logistieke bedrijven en op locaties dichtbij de landsgrens waar al windturbines in het buitenland staan.

Daarnaast is er door alle gemeenten in 2021 een Transitievisie Warmte opgesteld. Op 16 december 2021 heeft de gemeenteraad de Transitievisie Warmte van de gemeente Stein vastgesteld. In deze visie geeft de gemeente aan welke alternatieven voor aardgas het op de korte termijn ziet en welke stappen de gemeente tot en met 2030 zal zetten om het aardgasverbruik te verminderen. Het gros van de CO2-uitstoot in Stein wordt veroorzaakt door de bebouwde omgeving. Daarin hebben woningen een aandeel van 65%. Gemeente Stein telt bijna 12.000 woningen (plus ruim duizend utiliteiten) die uiterlijk in 2050 aardgasvrij moeten zijn. Deze opgave is groot. Het gaat hierbij om de grootste bron van CO2 -uitstoot in de gemeente. Niet elke woning zal overgaan op dezelfde duurzame warmteoplossing in de toekomst. Het systeem verandert van centraal en grootschalig naar lokaal en kleinschalig. Uit de technische analyse blijkt dat 3% van de warmtevraag tot 2030 via isolatie bespaard kan worden, 23% sluit het beste aan op een warmtenet, 13% gaat over op een individuele elektrische warmtepomp en nog eens 13% komt uit op een hybride oplossing. De precieze cijfers zullen nog veranderen zodra het warmtenet er daadwerkelijk is en we weten welke woningen en gebouwen kunnen worden aangesloten. Op basis van deze cijfers bestaat de potentie om op de korte tot middellange termijn – tot en met 2030 – 52% van de warmtevraag te reduceren bij volledige benutting van de potentie.

Een drietal projecten kan zorgen voor de invulling van een deel van deze 52%. Allereerst het warmtenet, de potentie geldt vooral voor een warmtenet op hoge temperatuur. Er is een bron die hieraan kan voldoen, namelijk de industriehub Chemelot aan de andere kant van de A2. De mogelijkheid bestaat dat Gemeente Stein hier ook gebruik van kan maken. Ten tweede de individuele oplossingen, namelijk de hybride en elektrische warmtepomp. De gezamenlijke potentie van 26% is aanzienlijk en kan worden ingevuld met een cluster- of gemeente breed warmtepompprogramma. Daarbij zou de gemeente ervoor kunnen kiezen om ook de ontwikkeling van groengas te faciliteren. Als derde is er de niet te onderschatten isolatie opgave. Hoewel de potentie slechts 3% is, zal elke toekomstige warmteoplossing baat hebben bij een zo goed mogelijk geïsoleerd gebouw. Tot slot spelen communicatie en participatie in elk afzonderlijk project een rol. Om uitvoering te geven aan de Transitievisie Warmte dienen wijkuitvoeringsplannen te worden opgesteld.

VHF
10
6
DAILY

Dat maakt Stein voor mij nog mooier

Gemeente *Stein*